

ingin tá tygum høvdu fingið loyvi frá rithøvundanum í Svøriki og frá Danmarks radio:

»Eg spurdi nú Eyðun Jóhannesen, um hann ikki kundi royna at fáa leikin spældan í útvirpinum.«

Hetta er at fara skeivan veg. Eg vildi hildið, at rætti veginurin hevði verið at spurt stjórn, ella um tygum ikki vóru uppá tal við hann, so sent fyrispurningin til útvarpsnevndina, og ikki til Eyðun.

Tá eg var biðin um at týða leikin, roknaði eg tað sum givið at farið var regluliga fram og ikki sum her, snikjandi gjøgnum bakdyrnar, sum tikið verður til.

Nei! Hetta fer ikki at vera til í Føroya deild A. I.'s — heldur enn aðra staðin — fyrst ikki at tora at leggja sitt kristna navn til slíkan rotin-skap, at dálka navngivnar persónar og so sjálvur krógva seg undir Cæsar navni. Gaman! tað vár persónurin Roland Thomsen og ikki beinleiðis A. I., men R. T. er formaður í A. I.

Hví útvarpið skal gjalda út-lendskum popparum meira enn teir kunnu gjalda føroyskum popparum skilji eg ikki. Tað vildi verið ógviliga ósömiligt um teir gjordu tað.

Tað hevði sœmt seg betur,

Føroyar politiveldi?

Tað letur til, at menn eru farnir at hava áhuga fyri tí unga ættarliðnum nú í seinastuni.

Blóðini standa á tremur við tíðindum um ótanger her og beistagerðir har. Politijð verður kravt út á gøturnar at ansa eftir, at tann heilagi ognarrætturin ikki verður skerður.

Heldur ikki verður tað tolað, at ungfolk bera seg ófýggjaliga at á havnarokinum í Havn. Fyri ikki at øll ung í Havn skulu liggja undir at vera svin, krevur afturhaldspressun, at nœvnin á teim seku koma alment fram, so vit øll kunnu kenna tey og

at gingið tann rætta vegin, enn at fingið bæði Eyðun og meg úti nakað, sum vit als ikki høvdu viljað gingið við til.

Hevði tað ikki verið so, at tað var býráðsval tann dagin, so hevði hesin leikur »kanska« av óvart verið sendur, og eg vil halda, so hevði okkurt spurst burtur úr tá, sum tygum kanska høvdu verið glaður fyri!

Hanna Lisberg

vara okkum fyri teimum. At hugsa so langt, sum tað, at hesi somu »svin« eftir hetta fáa strævnari við, at verða »góðir« samfelagsborgarar aftur, í okkara litla landi hugsar hon ikki um, ella so langt vil hon kanska ikki hugsa.

Í staðin fyri at fara í kjarnina í málinum, nevniliga hvat ið gjørt verður fyri at halda tey ungu frá »ólevnað«, vil ein partur av tí eldra ættarliðnum hava vaktarmenn og hundar, at jagstra tey ungu. Hvussu væl verður undirtikið í afturhaldspressuni, í býráðnum, í barnaverndini, av politinum o. s. fr., tá talan er um vissuliga at bota um kor teirra ungu? Hvussu væl var tikið undir við málinum um at byggja undómshús? Nei tá tagdi afturhaldspressan.

Minj ráð til tykkara, sum nú so knappiga hava fingið áhuga fyri undómnum — skulu vera:

Farið og tosi við tey ungu — finnið kjarnuna í trupuleikum teirra, og brúkið tann pening til nýta til at krúpa uttan um við, tit at hjálpa teimum ungu, at byggja teirra egnar hús, tey flestu fara at fáa sini

BRÆV TIL SOSIALIN

B. í Dimmaketting er farin undir nakað ódámiligt; tað er at kunngerá nœvn á tveimum ungum dreingjum úr Havn. Hvat billar hon sær inn. Hvi sigur hon ikki fyri fólk, um tað óskil, sum stendst av brennivinskubbanum í Mjorka dali??

Nú hevur B fyri stuttum sagt fólk frá, at nýggjur chefur var komin. So hon hevur onkur forbindilsir har. (Maðurin er Mjorkadalsmaður).

Kanaska B. eisini fortelur

ynski uppfyllt. Tá er nógv vunníð. Við teirri skríving, sum fer fram í afturhaldspressuni eru allar grundir at vera bangin fyri einum fasistiskum styri her á landi, um teir flokkar, sum hesi blóð umboða, fara at hava ov stóra ávirkan á landsins stjórn.

Hans Jørgensen.

fyri fólk, hvussu teir eita í Mjorkadali, sum ringja á Háskúlan um at fáa gentur niðan í Mjorkadal, ella hvussu teir eita í Mjorkadali, sum hava drukkið 14-15 ára gamlar gentur fullar. Nei, hin gamla! Hetta er ikki mátin í Føroyum!

Hesir dreingir, sum tú hevur hongt út í Dimmaketting, hava gjørt eina ljóta gerð og fáa straff hareftir, men tú hevur gjørt eina fúla gerð móti dreingjunum og teirra avvarðandi við at kunngerá nœvnini á teimum.

Tví!

uttanlandahandilin skipaður á landsandelsgrundarlagi.

Øll umsting má gerast tíðarhóskandi.

Bygdir ella óki av landi okkara, sum eru í afturhond, mugu koma undir skjóta útbýgging.

Við tíðarhóskandi lestra- og kerulíkindum, visindaligum kanningum og tekniskum snildum, skulu vit gerast betri og skjótari før fyri at loysa málini.

Við at troyta hesar møguleikar og fremja hesi framtok skal framleiðslan ókjaft í størum og koma øllum fólkinum til góðar.

17. Allastaðni har sosialiseringin fer fram ella plan- húsarhaldið krevur broytingar í ognarrætturkiftinum, letur samfelagið fult endurgjald.

18. Einari betur inntøku- tryggjan — og javnvág samsvarendi fólksins áhuga og krovum, skipar samfelagið fyri m. a. prisfírlit, rættvisari skattaálegging, rættvisari sosiallógávu og inntøkuábotum- og eftirliti.

Skattur eftir evnum

19. Skattaáleggingin hevur til endamáls at útvega hin neyðuga peningin til útbýgging samfelagsins og fremjan av felags áhugamálum og skal harafturat minka um ójavnari inntøku. Øll skattaálegging má fara fram á tann hátt, at hon ikki forðar virkishug ímillum manna.

Inntøkur, ið svarar til neyðuga minstamákið fyri livsins uppihaldi hjá einari familju, eiga ikki at verða skattaðar.

Menniskjan og samfelagið

21. Málið er, at øll menniskju skulu fáa nóg mikið til livsins

uppihald og kunnu troyta allar teir møguleikar, ið tjóðin hevur at bjóða teimum til eitt rikari samfelagsliv.

Við skilagóðum og rættvisum býti av inntøkum og samfelagsgóðum verður statarmunurin at hvørva, og nýtt grundstóði verður at skipa fyri betri samvinnu og einari tryggari og ljósari tilveru.

21. Bert eitt samfelag, har órettur og neyð er burtur, kann av sonnum gerast eitt fólkaheim. Eitt slíkt samfelag krevur samhug og ábyrgdar-kenslu av tí einstaka. Øll hava skyldu eftir evnum at gera sitt besta fyri samfelagið.

Aftur fyri hevur samfelagið ábyrgd fyri øllum og skyldu at tryggja øllum vælfærd uttan mun til lit, trúgv, kyn, starv ella inntøku.

Øll skulu kunna bera fram sína hugsan uttan ótta. Øll eru líka fyri lógini, og eingin kann revast uttan lóg og dóm. Tryggjað verður øllum talu-, trúar-, organisatíons og samkomufrelsi.

Øllum verður tryggjað sama og javnbjóðis start í livinum, sama og javnbjóðis rætt og atgongd til arbeiði og hvíld, til heim og vælfærd og besu at stóður at brúka frítið og frí-løtur.

Øllum borgarum samfelagsins verður veittur sosialur tryggleiki, og samfelagið ber útreiðslurnar, ið standast av sjúku, aylámmi, vanlukku, elli, inntøkumissj ella hendinum og umstøðum, ið fœra við sær trøngd til trygd og hjálp at troyta eina tilveru uttan sakn og trott.

Øllum arbeiðandi menniskjum verður tryggjað eitt minstamark av løn og øllum darbeidsfórum ella treingjandi sosial trygd, ið svarar til tað, ið neyðugt er til livsins uppihald.

Kvinnur og menin eru í øllum lutum javnstillað, og møður skulu tryggast teir fyrimunir, ið svara til ábyrgdina fyri tí uppvaksandi ættarliðnum, og verður tí til verndar og tryggleiks fyri heimidi og tí uppvaksandi ættarliðnum møðurum góldið í hondina eitt skattafritt barnatílskot.

Øll skulu hava sama rætt og javnbjóðis atgongd til lærdoms og luttøku í mentun- og menningarlivu tjóðarinnar.

Fræls og frí menniskju

22. Sosialismunar mál er at skapa fræls og frí menniskju og til tess krevst eisini andalig frígering og vælfærd.

Andslívið skal vera frítt og frælst.

Samfelagið skal á besta hátt og í størsta mun styðja alla fólkaupplýsing, alla granskning alla list og alt mentun- og menningarliv, allan lærdóm at útbúgva og dubbing til arbeiðis.

Tí uppvaksandi ættarliðnum verður ikki bara tryggjaður javnbjóðis rættur og atgongd til hin hollasta og mest tíðarhóskandi og staknúttimans útbýgging lærdóm; men eisini verður allur lærdómur ókeypis.

Til skapan og verndar av einum frískum og sunnum unddómi, bæði líkamliga og andliga, verður við dyggasta og mesta stuðli hins almenna bygdur fríttarvøllur, bygdur fríttarhallir, reist bygdahús til øll listar- mentun- og onnur góð og gagnlig endamál, gjørd fríttarstøð og annars skipaðir teir stovnar, ið røkja skulu áhugamál unddómsins eins og fólksins sum heild.

Stovnað verða bókasavn og skipaðir mentunarnstovnar, er frítt at fara úr sjómárliga og fíggjarliga felagsskapinum um eitt mál ella málsøki verður

býr — ríkilígt lut í og javnbjóðis atstóður at troyta mentun- og menningarkeldur landsins.

Samfelagið skal í øllum lutum tryggja tí uppvaksandi ættarliðnum — bornum og ung dómnum — í heimi og skúla í leiki og arbeiði, hini bestu uppvakstrarlíkindi, eina sunna og frælsa uppfostan.

Føroyar og útheimurin

23. Heimurin er alt meir og meir vorðin ein heild, har eingin tjóð hevur ráð til ella kann standa einsamøll — heldur ikki vit. Í fyrstu syftu mugu vit menna og útbýggja samvinnuna við grannalondini — norðurlond — og sum setta norðurlenska tjóðin á jøvnum fœti taka lut í øllum norðurlanda samarbeiði.

Men samarbeiðis- og samvinnuhugurin rokkur víðari, og allastaðni, har vit hava ser-skíld áhugamál at røkja, verður hetta gjørt annaðhvørt við beinleiðis føroyskari umboðan ella umboðan umvegis ríkisfelagsskapin.

24. Føroyar skulu — so lítið vit enn evna — gera sitt besta til frama fyri fríð og semju millum allar tjóðir og á besta hátt og eftir forminum stríðast móti militarismu.

Ríkisfelagsskapurin

25. Hin 400 ára gamli ríkisfelagsskapurin Føroyar og Danmarkar ímillum eigur, sum lagt í stjórnskipanina fyri Føroyar av 23. mars 1948, at botna í tí fulla og óskerda mannafrælsinum.

Hetta vil í hesum føri siga, at báðum tjóðunum, teirri føroysku sum teirri dansku, er frítt at fara úr sjómárliga og fíggjarliga felagsskapinum um eitt mál ella málsøki verður

viðtikið, soleiðis at Føroya lóting og landsstýri taka við teirri lógarligu, fíggjarligu, um sitingarlógu og siðmenningarligu ábyrgdini av málinum ella málsøkinum.

Hesin »generelli« rættur til báðar síður rokkur líka at loysingini, um annar partur skuldi komið til ta niðurstøðu, at fullur skilnaður úr ríkisfelagsskapinum vil tæna Føroyum og Føroya fólk best.

Henda frælsisstøða ber við sær hin mikla fyrminin, at hon tekur alla træt og alt trýst Føroyar og Danmarkar millum burtur og skettar soleiðis fyri fullari fatan av øðrum um og vinarligari viðgerð av áhugamálum føroyinga undir stavnhalddinum at tæna Føroya fólk og Føroyum, og tað er javnaðarmannahugsan, at hetta »generelli« frælsi til báðar síður vil styrkja allan ríkisfelagsskap um øll mál, ið báðir partar í samvinnu røkja betur enn hvor sær.

Tjóðskaparstøðan

26. Í stjórnskipanini eru Føroyar skrásetar sum ein norðurlenskt tjóð við egnum máli, egnari mentan, egnum tjóðarmerki og fullum sjálvavgerðarrætti egnari lagu og lívi viðvíkjandi.

Sambært hesa skráseting heimastýrisins, danska ríkisdagsins og kongsins er tað tað krav Føroya javnaðarfloks og stevna, at skipað verður so fyrri, at okkara grannatjóðir og skyldmenn eins og øll okkara viðskifta-fólk, hvar í heiminum tey vera, veita okkum sama søma og viðurkenning, harundir fulla viðurkenning av flaggi okkara, á havinum sum á landinum, á staðni, har ið føroyingar ferðast og mótast sum umboðsmenn fyri føroysku tjóðina.